

Gerontopolis

De stad van de toekomst

Achtergrond - 14 september 2006

Hoe ziet de Duitse stad van de toekomst eruit, als de samenleving verder vergrijst? Een rondleiding door Rentnerstadt, in het jaar 2033.

door Hans Verbeek

Het is stil op straat in Rentnerstadt, een willekeurige stad in het vergrijste Duitsland anno 2033. De kinderen, die hier vroeger op straat speelden, zijn intussen zelf oud geworden en schoffelen in hun tuintje. De laatste lagere school van het dorp is al jaren geleden gesloten. In het voormalige schoolgebouw is sinds een paar jaar de vereniging Village e.V. gevestigd, een woongroep voor oudere homoseksuelen.

Op straat staat nog altijd het verkeersbord, waarmee gewaarschuwd wordt voor overstekende kinderen. Maar overstekende kinderen zijn er allang niet meer. Het verkeersbord laat men desondanks staan. Als een monument, ter herinnering aan levendigere tijden.

Het feit dat Duitsland in het jaar 2033 de oudste bevolking ter wereld zou kennen, had men in 2003 al zien aankomen. Het besluit van de toenmalige bondskanselier Gerhard Schröder om de staatspensioenen te bevriezen leidde destijds tot felle protesten. Maar het was zeker niet de laatste impopulaire maatregel die genomen moest worden om het Duitse pensioensysteem betaalbaar te houden. Als gevolg van de almaar stijgende levensstandaard, de verbeterde gezondheidszorg en een dalend geboortecijfer nam de vergrijzing in hoog tempo toe.

Welke uitwerking deze ontwikkeling zou hebben op het stadsbeeld, was aan het begin van de eenentwintigste eeuw al duidelijk zichtbaar geworden in het Oosten van Duitsland. Uitgerekend de jongere generatie, die zou moeten zorgen voor *Nachwuchs*, was sinds het wegvallen van de Muur massaal naar het Westen getrokken. De DDR verwerd tot de DRR, de *Deutsche Rentner Republik*. In de oostelijke deelstaat Saksen was in 2003 al 19,9 procent van de bevolking 65 jaar of ouder. In dit opzicht bleek het Oosten van Duitsland een trendsetter te zijn: de rest van Duitsland zou spoedig volgen.

Ballet voor tachtigjarigen

Wie in 2033 door Rentnerstadt loopt, kan met eigen ogen zien hoe de stad bij uitstek op senioren is toegerust. De stoepen langs de centrale winkelstraat zijn flink verbreed, om ruimte te maken voor banken waarop ouderen even kunnen uitrusten. De stoplichten voor de voetgangers blijven langer op groen. Met grote regelmaat stopt een kleine stadsbus, met een extra lage instap.

De seniorenwoningen, die vroeger nog aan de rand van de stad werden gebouwd, staan nu middenin het centrum: ook ouderen willen nog graag *mittendrin* leven. Daarvan getuigt ook het commerciële succes van de bioscoop, die vooral bij romantische films stampvol zit. In het theater, ernaast, is de balletvoorstelling 'Kontakthof' al jaren een knaller, een choreografie van Pina Bausch voor 65- tot tachtigjarige dansers.

Na afloop wordt nog wat gedronken in het belendende internetcafé.

Computercursussen voor senioren, zoals die vroeger werden gegeven, zijn niet meer nodig: de ouderen van 2033 zijn allemaal opgegroeid met de computer. Op de achtergrond is Radio Eins hoorbaar, dat zich vroeger in Berlijn onderscheidde van de talloze jongerenzenders met het motto: 'Nur für Erwachsene'. Het populaire radiostation is met zijn publiek meegegroeid: 'Nur für Rentner', luidt nu de slogan.

De plaatselijke supermarkt in Rentnerstadt is ingericht naar het voorbeeld van de eerste vijftigplus-supermarkt, die in 2003 in Oostenrijk werd geopend. Toen was het nog een bijzonderheid, maar inmiddels hebben alle grootwinkelbedrijven het seniorvriendelijke voorbeeld gevolgd. De gangen van de supermarkt zijn breder, de schappen zijn lager, de prijzen staan in grotere cijfers aangegeven en overal hangen loepen om de klein gedrukte ingrediënten te kunnen ontcijferen. Bovendien zijn de winkelwagens voorzien van een uitklapbaar zitje. Een gat in de markt, had men al in 2003 begrepen

Fitnessstudio's en kleurspoelingen

Maar wie denkt dat de inwoners van Rentnerstadt louter uit krakkemikkige oudjes bestaat, heeft het mis. De bevolking is weliswaar ouder geworden, maar ook gezonder en sportiever. In het gebouw, waar vroeger de kindercrèche was gehuisvest, is daarom nu een complete fitnessstudio ingericht. Ernaast is een schoonheidscentrum, dat zich heeft gespecialiseerd in het wegwerken van rimpels. De kapper verzorgt op grote schaal kleurspoelingen. Twee panden verderop zit het reisbureau, dat goede zaken doet met cruises en andere geheel verzorgde reizen. De *pensionado's* van Rentnerstadt blijken een rijk en reislustig volkje te zijn. Het begrip seniorenvakanties is evenwel taboe: dat wordt

beschouwd als belediging.

De laatste jaren hebben opvallend veel kunstenaars de weg naar Rentnerstadt gevonden. Onder de inwoners bevinden zich namelijk talloze vermogende ouderen, die graag met gulle aankopen studenten van de kunstacademie willen ondersteunen. De stad oefent daarom een flinke aantrekkingskracht uit op beginnende kunstenaars. Onverwacht werd Rentnerstadt hét centrum voor moderne kunst.

Wat er verder nog aan jeugd rondloopt in Rentnerstadt betreft vooral personeel van het plaatselijke gezondheidscentrum, dat vroeger met de minder flatteuze benaming 'ziekenhuis' werd aangeduid. Met zichtbaar genoeg registreren de bewoners het onderling geflirt onder het verplegend personeel.

In Rentnerstadt verheugt men zich over dergelijke ontluikende liefdes. Die kunnen immers leiden tot het eerste huwelijk van 2033, een welkome afwisseling van de vele begrafenissen. En, wie weet, komen daar ook nog eens kinderen uit voort. Het verkeersbord met overstekende kinderen laat men in Rentnerstadt maar voor de zekerheid staan.

Hans Verbeek werkt in Berlijn als freelance-journalist en schrijft o.a. voor Elsevier.

[Lees verder : Vergrijzing en de beeldvorming over ouderen](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/4010/gerontopolis>